

Naročnina listu: ==
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . " 5—
 Četrť leta . . . " 2-50
 Mesečno . . . " 1—
Zunaj Avstrije: ==
 Celo leto . . . K 15—
Posamezne številke
 :: 10 vinarjev. ::

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računijo po 12 vinarjev
 od 6redne petitvrste: pri
 večkratnih oznanilih velik
 ::: popust. :::
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo naš presvitli cesar je izdal sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi grof Stürgkh!

Odločil sem se, naročiti ministru Moje hiše in za zunanje zadeve, da naznani kraljevi srbski vladi, da je nastopilo med monarhijo in Srbijo vojno stanje. V tej usodepolni uri je treba, da se obrnem na svoje ljube narode. Zato Vam naročam, da razglasite priloženi oklic.

Išl, dne 28. julija 1914.

Stürgkh l. r.

Franc Jožef l. r.

Mojim narodom!

Najskrenejše sem želel, da bi leta, ki mi jih je Bog v svoji milosti določil, posvetil delom miru in da bi svoje narode obvaroval pred težkimi žrtvami in bremenom vojske. Vendar božja Previdnost je hotela drugače.

Postopanje sovraštva polnega nasprotnika me sili, da v varstvo časti svoje države, v obrambo njenega ugleda in moči, v zaščito njene posesti do dolgih letih miru primem za meč.

V svoji nehvaležnosti je kraljevina Srbija le prehitro pozabila, da so jo moji predniki in jaz že od prvega početka državne samostojnosti do najnovejše dobe podpirali in pospeševali, ter je že pred leti stopila na pot odkritega sovraštva nasproti Avstro-Ogrski.

Ko sem po treh desetletjih blagoslovljenega dela v miru v Bosni in Hercegovini svoje vladarske pravice raztegnil tudi na ti deželi, je ta moj korak v srbski kraljevini, koje pravice s tem niso bile prav nič prikrajšane, povzročil vzbruh nebrzdane strasti in najbolj zagrizenega sovraštva. Moja vlada se je takrat poslužila lepe pravice močnejšega ter je z najskrajnejšo prijenljivostjo in milobo zahtevala od Srbije samo to, da zniža svojo vojno na mirovno stanje ter obljubi, da bo zanaprej hodila pota miru in prijateljstva.

V istem duhu zmernosti se je moja vlada, ko se je pred dvema letoma Srbija vojskovala proti turški državi, omejila na to, da varuje najvažnejše državno-življenske pogoje. Temu postopanju se ima Srbija prvi v vrsti zahvaliti, da je dosegla vojni namen.

Upanje, da bo srbska kraljevina uvaževala potrpežljivost in miroljubnost moje vlade in držala dano besedo, se ni izpolnilo.

Vedno višje plamti sovraštvo zoper mene in mojo vladarsko hišo, vedno bolj odkrito stopa na dan stremljenje, s silo odtrgati neločljive dele avstro-ogrškega ozemlja.

Čez mejo sega zločinsko početje, ki hoče na jugovzhodu države izpodkopati temelje državnega reda, v ljudstvu, kateremu posvečam z očetovsko ljubeznijo vso svojo skrb, omajati zvestobo do vladajoče hiše in do domovine, zapeljati doraščajočo mladino ter jo nahujskati k zločinskim dejanjem blaznosti in veleizdajstva.

Vrsta morilnih naklepov, po načrtu pripravljena in izvršena zarota, koje strašen uspeh je mene in moje zveste narode zadel v srce, odkriva daleč vidno krvavo sled onih tajnih spletkarij, ki so jih iz Srbije razpletli in vodili.

To neznosno početje se mora zaježiti, neprestanemu izzivanju Srbije se mora napraviti konec, ako hočemo, da se ohrani čast in ugled moje države nedotaknjena ter se njen državni, gospodarski in vojaški razvoj obvaruje neprestanega motenja.

Brezuspešno je moja vlada še zadnjikrat poskusila, da bi z mirnimi sredstvi dosegla svoj cilj ter Srbijo nagnila z resnim opominom k pameti.

Srbija je zavrnila umerjene in pravicoljubne zahteve moje vlade in odklonila, da bi izpolnila iste dolžnosti, ki so v žvljenju narodov naraven in potreben temelj miru.

In tako sem prisiljen, z orožjem ustvariti neizogibno jamstvo, da zagotovim svoji državi trajen mir na znotraj in na zunaj.

V tem resnem trenutku se popolnoma zavedam vse dalekosežnosti svojega sklepa, svoje odgovornosti pred Vsemogočnim.

Vse sem prevdaril in presodil! Z mirno vestjo nastopim pot, ki mi jo ko kaže moja dolžnost.

Zaupam na svoje narode, ki so se vselej v vseh viharjih zbirali v edinosti in zvestobi okoli mojega prestola in bili vsikdar pripravljeni, prenašati za čast, velikost in moč domovine največje žrtve.

Zaupam na hrabro avstro-ogrsko armado, ki je polna požrtvovalne navdušenosti.

Zaupam tudi na Vsemogočnega, da bo podelil mojemu orožju zmago.

Išl, dne 28. julija 1914.

Stürgkh l. r.

Franc Jožef l. r.

Vojska je napovedana! — Vojska se je začela! — Naši obstreljujejo Belgrad. — Boji ob Drini.

Avstrija napovedala Srbiji vojsko!

V torek, dne 28. julija t. l., ob 4. uri popoldne je objavil dunajski uradni list „Wiener Zeitung“ v posebni izdaji sledeče: Napoved vojske. Na podlagi najvišjega odloka Njih ces. in kr. apostolskega Veličanstva z dne 28. julija je bila danes izročena kr. srbski vladi v francoskem jeziku napoved vojske, ki se v slovenskem jeziku glasi sledeče: „Ker kraljeva srbska vlada na noto, katero ji je izročil avstro-ogrski poslanik v Belgradu dne 23. julija 1914, ni odgovorila na povoljiv način, se čuti c. in kr. vlada primorano, da skrbi sama za varstvo svojih pravic in interesov ter se posluži v svrhu tega moči svojega orožja. Avstro-Ogrska je tedaj od tega trenutka naprej v vojnem stanju nasproti Srbiji. Avstro-ogrski minister zunanjih zadev: Grof Berchtold.“

Avstrija obvešča velesile o napovedi vojske.

Avstrijsko zunanje ministrstvo je izročilo v torek, dne 28. julija, vsem poslanikom tujih držav na Dunaju noto, v kateri jih obvešča, da je Avstrija napovedala Srbiji vojsko. Nota se glasi: Da se napravi konec raznim spletkarijam, kojih izvor je Belgrad in ki so naperjene zoper neodotakljivost ozemlja avstro-ogrške države, je izročila c. in kr. vlada kraljevi srbski vladi dne 23. julija 1914 noto, v kateri je bila označena cela vrsta zahtev, koje bi morala srbska vlada sprejeti v 48 urah. Ker kraljeva srbska vlada na to noto ni odgovorila na zadovoljiv način, se čuti c. in kr. vlada primorano, da skrbi sama za varstvo svojih pravic in interesov ter se v svrhu tega sklicuje na moč svojega orožja. Avstro-Ogrska, ki je izročila v smislu člana 1 haških določil z dne 18. oktobra 1907 kraljevi srbski vladi napoved vojske, se smatra od tega časa naprej kot v vojnem stanju s Srbijo.

O tem obvešča c. in kr. ministrstvo zunanjih zadev Vaše poslaništvu s pripombo, da se bo ravnanje Avstro-Ogrska za dobo sovražnosti po haških določilih in lozadevne izjave v Londonu, če se bodo istotako ravnavale po teh določilih tudi srbska vlada. Poslanštvo se naproša, da o tem takoj obvesti svojo vlado.

Prvo uradno poročilo z bojišča.

Dne 29. jul.

Uradno se poroča iz Dunaja, da so Srbi v sredo, dne 29. t. m., ob eni uri zjutraj, razdejali most med Zemunom in Belgradom. Naša pehota in artilerija je nato v zvezi s podonavskimi monitorji streljala na srbske pozicije onstran mosta. Srbi so se po kratkem boju umaknili. Naše izgube so malenkostne.

Včeraj, dne 28. t. m., se je posrečilo nekemu majhnemu oddelku pionirjev v zvezi z moštvo fin. straže zavzeti dva srbska parnika, ki sta bila polna min in streliva. Pionirji in finančne straže so po kratkem, a vročem boju premagali srbsko moštvo na ladijah, katerega je bilo mnogo več kot našega, se polastili parnikov z vsem nevarnim strelivom in ju v spremstvu dveh naših donavskih parnikov odpeljali.

Kako so Srbi razstrelili most.

Mađžarski list „Az Est“ priobčuje podrobnosti, kako so Srbi razstrelili most med Belgradom in Zemunom. Tako pripoveduje:

Most se je do prve sohe razrušil in podrl v vodo. Razstrelitev se torej ni popolnoma posrečila. Most je sicer za železnične vlake neraben, toda za infanterijo še bo vedno rabljiv.

Iz belgrajske strani so odgovarjali na strele avstro-ogrskih čet.

Razpoloženje v Zemenu je navdušeno. Toda prebivalstvo opravlja mirno vsakdanje posle. Med častniki vlada veselje in ponos, da jim je dana priložnost, nastopiti z orožjem za svojo domovino. — Tudi razpoloženje med vojaštvom je izvrstno.

Drugo uradno poročilo z bojišča.

Dne 30. julija.

Kakor ni bilo drugače pričakovati, so bili dosedanji dogodljaji na bojišču le neznatne praske.

Opetovano so streljale avstrijske in srbske patrolje ob obrežju Donave druga na drugo, toda izgube so bile le malenkostne.

Nekoliko resnejšega značaja so bili majhni boji ob mostu v Zemenu.

V noči od torca na sredo so razstrelili Srbi, kakor se je že poročalo, savski most, toda vspeh ni

bil zadovoljiv (Srbska prizadevanja, razstreliti most popolnoma, so pa naše predstraže s pomočjo artilerije, tudi one iz ladij, preprečile).

Pri Progoru ob Savi je hotela neka iregularna srbska četa, broječa 50 do 60 mož, priti čez reko, toda čuječnost naših predstraž je to preprečila.

Konečno se je posrečilo naši artileriji, ki se je nahajala ob obrežju nasproti Velikemu Gradišču, uničiti dva sovražna parnika.

Pri tej priložnosti se naglašja, da bo javnost o važnejših dogodkih na bojnem polju po uradnih poročilih vedno obveščena.

(Dostavek uradništva: Progor je avstrijska vas tik ob levem bregu Donave na južno-zahodni strani Zemuna. Gradišče je pa v Srbiji, ki leži ob desnem bregu Donave vzhodno od Belgrada.)

Tretje uradno poročilo z bojišča.

Dne 30. julija.

Tako okoli polnoči se je začelo na belgrajski strani po daljšem miru streljati iz strojnih pušk, na kar so začeli naši monitorji mesto obstreljevati. Ob 1. uri po noči je vsled našega obstreljevanja zletela v Belgradu ena smodnišnica v zrak. Danes pri jutranjem svitu so Srbi na novo poskusili razstreliti savski most, a zopet brez uspeha. Na pol razdrta soha se ni popolnoma razrušila. Ker se je iz carinskega urada streljalo na naše vrste, obrnili so se naši topovi proti temu poslopju, na kar je bilo že v kratkem času razsuto.

Kmalu na to se je zopet slišalo streljanje iz pušk. Ob enem je v Belgradu izbruhnil na več krajih ogenj. Srbi so še večkrat poskusili popolnoma razdreti most, pri čemur so naši vjeli 16 Srbov, ki so se odvedli v Petrovaradin.

Raznašajo se govorice, da so se pojavili v Novi Srbiji v velikem obsegu nemiri. Nesrbski prebivalci se branijo vstopiti v srbsko armado, tako da nastajajo pri zbiranju polkov velike težkoče.

Zasebno poročilo o obleganju Belgrada.

Dunajskemu listu „Neues Wiener Tagblatt“ se brzojavlja dne 29. t. m. (sreda):

Ob 10. uri po noči: Močan bojni grom se nadaljuje.

Ob 12. uri po noči: Položaj se ni nič izpremenil.

Ob 1. uri po noči: Pred eno uro so Srbi napovedali, da bi popolnoma razdrli most čez Savo. V svitu metalcev luči iz enega donavškega monitorja, ki je razsvetljeval srbski del mosta, so se zapazili veliki oddelki srbske infanterije, ki so se pomikale proti deloma razdrtemu mostu. Naše topničarstvo obsipa sovražnika s pravcatim dežjem šrapnelov, infanterija pa pomaga z ognjem iz strojnih in navadnih pušk. Srbi imajo velike izgube, a naše vrste niso mnogo trpele. Srbsko obrežje in mesto Belgrad se z našimi metalci luči žarko razsvita.

Ob 2. uri po noči: Ravnokar je zletelo belgrajsko skladišče za smodnik v zrak.

Pri spopadu ob savskem mostu smo vjeli 20 srbskih vojakov ter jih odvedli v trdnjavo Petrovaradin. Tudi tukaj zaostali Srbi so se spravili v to trdnjavo.

Četrto uradno poročilo z bojišča.

Varstvena črta naših čet ob Drini se je z majhnimi spopadi pririla do glavne struje Drine.

Na avstrijski strani je en mož mrtev, na srbski strani kakih 10 mož mrtvih.

Srbske bande so brez uspeha poskušale vznemirjati Bjelino. (Bjelina je bosansko mesto, ki leži nasproti srbskemu mestu (Sabac.)

Stališče evropskih vlad ob vojski.

Boj se ne bije samo ob Belgradu in ob Drini, na pravem bojišču, ampak tudi v evropskih kabinetih. Vse vlade so več ali manj zainteresirane. Na strani Avstrije stoji trdno in neomajno Nemčija, ki je že vnaprej odobrila avstrijsko noto, ki jo je poslala Avstrija kot ultimatum Srbiji. Italija je naša zaveznica in se do zdaj vede pravilno. Ona je itak zaposlena v Libiji, kjer še ima vedno praske z Arabci. Zato ima tam do 100.000 vojakov. Nevtralnost stališče zavzema Švica in Španija, ki nimata neposrednih povodov se vtikati v ta razpor. Ravno tako Belgija, Holandsko, Dansko ter Norveško. Vendar

so vse te države na pozorišču. Današnji telegrami n. pr. poročajo, da je Španija koncentrirala svoje brodogradilne. Ravnotako je danska mornarica mobilizirala rezervne letnike. Za nas ugodno stališče zavzema Švedska, ki je nasprotnica Rusije, ker ji je ta ugrabila svoj čas Finsko. Zato je vzklicala rezervne letnike 1890 in 1891. „Pesti Ujszag“ prinaša celo senzacionalno vest, da je med trozvezo (Avstrijo, Nemčijo, Italijo) in Švedsko došlo do zveze.

Naša najhujša nasprotnica je Rusija. Za njo gre precej ozko Francija. Posredovateljstvo ima Anglija. Te tri države imajo tamreč svoj trojni sporazum. Zato se Francija in Anglija ozirata na želje Rusije. Anglija se še dozda pošteno trudi, da ne pride do svetovne vojske, ampak da Avstrija sama kaznuje predzrne Srbe.

Balkanske države imajo različno stališče. Črnagora je seveda s Srbijo in ji je dolžna z vojsko pomagati. Vendar še Črnagora ni niti diplomatskih vezij z Avstrijo pretrgala. Grčija je zaveznica Srbije. Dolžna ji ni pomagati z vojsko že vnaprej. Vendar bo šla v ogenj zoper nas, ako bi na pr. Bolgarija napadla Srbijo. Rumunija je prijateljica Srbije in Rusije, da si Avstrija do zadnjega časa za to državo veliko žrtvovala. Bolgarija je nasprotnica Srbije. Z navdušenjem pozdravlja avstrijske državljane, ki gredo iz Bolgarije na Avstrijsko pod orožje. Srbija se je boji, da ji pade zahrbet in odvzame bolgarsko Macedonijo, ki so jo ji Srbi odjedli v drugi balkanski vojski. Bolgarski listi pišejo za to, da naj Bolgarija zahteva od Srbije za nevtralnost odškodnino v tem, da dobi Bolgarija nekaj Macedonije od Srbov. Turčija ostane nevtralna, dokler ne posežejo vmes druge balkanske države.

Rusija še premišljuje.

Angleški listi pravijo, da je Rusija zadovoljna z angleškim predlogom, ki posreduje pri velevlastih, da se vojska omeji samo na Avstrijo in Srbijo. Toda nihče ne verjame, da je Rusija s tem označila že definitivno svoje stališče. Nasprotno kažejo vsa znamenja, da še Rusija vedno premišljuje, kaj bi počela, ali bi dala povod za svetovno vojsko, ali pa bi pustila Srbijo svoji usodi.

Nekateri listi so prinesli poročila, da je Rusija mobilizirala 16 vojnih korov. Iz Petrograda pa se uradno poroča, da vojaške oblasti niso nič odredile, kar bi imelo znak mobilizacije. Povelja, ki so se izdala, imajo le defenzivni značaj varnostnih odredb! Odredbe glede mornarice so istotako tudi samo varnostne odredbe. Mobilizacija pa se še ni nikjer v Rusiji odredila.

V Petrogradu in Moskvi so velike ljudske množice dne 28. julija po mestnih ulicah odločno manifestirale zoper vojno vmešavanje Rusije v avstrijsko-srbsko vojsko.

Naš cesar.

Cesar zapusti Ischl in se vrne na Dunaj.

Drugič že mora prekiniti sivi starček svoje bivanje v Ischlu, kamor je šel, da bi se okrepčal in utrdil za nadalnje delo po prestani težki bolezni. Kakor je pohitel neposredno po sarajevskem zločinu potrt na Dunaj, tako hoče tudi sedaj, ko je izbruhnila groza vojske, bivati na Dunaju, v središču svojih narodov.

Globok in veličasten je utis, ki so ga napravile cesarjeve besede v oklicu med vsemi narodi širne Avstrije. Navdušene manifestacije za vojsko, ki so se vršile te dni po vseh avstrijskih mestih, osobito na Dunaju in v Budimpešti, so dokazale, da z vso pravico zaupa naš ljubljani vladar svojim narodom, ki so bili vedno in so ravno tako še danes zbrani okoli njegovega prestola v edinosti in zvestobi. In sivolasi naš vladar? Izrazil je takoj, ko se je vojska napovedala, srčno željo, da hoče tudi on odpotovati na bojišče. Kakor poročajo dalje iz dvornih krogov, so ga le težko pregovorili, da je opustil to namero. Na vsak način pa se je odločil viteški naš vladar, da gre prej ali slej v Budimpešto, da bo bližje bojišču, da bo bližje svoji tako ljubljani armadi. Za sedaj bo bival nekaj časa na Dunaju, kamor je že dospel včeraj, v četrtek, dne 30. t. m.

Cesar prišel na Dunaj.

Dne 30. t. m. je prišel cesar Franc Jožef z nadvojvodom Karolom Franc Jožefom na Dunaj. K sprejemu se je zbrala ogromna množica. Korporativno so prišla vsa veteranska (društva, gasilna društva, mladeniške zveze, kadeți, šolski otroci, tramvajski uslužbenci itd. Navzoči so bili ministri Heindl, Förster, Zenker, žena ministra Berchtolda itd. Dunajski župan Weiskirchner je imel prisrčen pa-

triotičen nagovor. Cesar je odgovoril, da je ganjen od vsestranskega patriotičnega navdušenja, da iz tega dobiva prepričanje, da je bil njegov sklep pravi. Ko je zaklical Weiskirchner „hoch!“ na cesarja in prestolonaslednika, so se razlegali klici od množice do množice. Ko je šel cesar v grad so godbe zaigrale cesarsko pesem, ki so jo prepevali vsi navzoči odkriti. Cesar je svežega zdravja, nikake utrujenosti ni bilo pri njem opazovati pri različnih nagovorih.

Cesar opominja k molitvi.

Predno je šel cesar dne 30. t. m. iz Išla na Dunaj, je bil zjutraj pri sv. maši. Ko se je poslavljaj v Išlo od župnika Stadlerja, mu je rekel: „Molite pridno za armada!“ Župnik je odgovoril: „To bomo vsi gotovo storili.“

Navdušenje v Avstriji.

Manifestacije za vojsko.

Po celi Avstriji vlada veliko navdušenje za vojsko. Z veseljem gredo naši vojaki v boj. V velikih mestih se vrše krasni obhodi po mestu. Na Dunaju prirejajo vsak dan take manifestacije. Tisoči in tisoči gredo zraven, ki se ustavljajo pred vojnim ministrstvom, pred spomenikom feldmaršala očeta Radeckega, pred dunajsko mestno hišo. Dne 29. t. m. je hodil med to množico tudi nadvojvoda Franc Saluator, civilno oblečen, s črnim klobukom na glavi, tako da ga ljudje niso spoznali. Pri tem je prišel večkrat v gnječo, pa vseeno je vstrajal nad celo uro. Dvorna straža ga je nazadnje spoznala, mu salutirala, na kar se je vsedel med navdušenimi klici na bližnji avtomobil in se odpeljal na dom.

V Ljubljani so imeli velikanski sprevod, ki se je ustavil pred hišo deželnega predsednika Schwarza. Tam je govoril iz sredine množice poslanec in podpredsednik državnega zbora, zdej rezervni nadporočnik, vitez Pogačnik in predsednik dežele, Schwarz. Pred deželnim dvorcem iz množice dr. Natlačen, v imenu dežele odbornik dr. Lampe. Pred mestno hišo župan dr. Tavčar. Navdušenje je bilo nepopisno. Med petem cesarske pesmi so častniki križali sablje. Pozdravljali so manifestanti zlasti tudi pesem, ki jo je igrala godba:

Mi smo vojaki korenjaki,
Kako nas gledajo ljudje,
Pa pravijo, da smo junaki,
Ki se nikogar ne boje.

Nazadnje so šli manifestanti pred stolno cerkev, kjer je bila zbrana vsa stolna duhovščina, in je imel kanonik Kolar navdušen govor ter je zbrane vojake nazadnje blagoslovil stolni prošt z Najsvetejšim.

V Mariboru je vsak večer mirozov. Godba igra domoljubne komade, množica pa jo spremlja s patrijotičnimi klici.

Dne 29. t. m. zvečer so šli manifestanti mimo knezoškofijske palače. Prevzvišeni knezoškof dr. Michael Napotnik je stopil k oknu ter nagovoril manifestante v vzoritem patriotičnem govoru, ki je elektriziral zbrano množico.

Tudi iz drugih mest poročajo o enakem navdušenju. V mešanih mestih, n. pr. v Pulju, se pozdravljajo Slovani, Italijani in Madžari ter skupno manifestirajo za vojsko. Narodnostni medsebojni boj povsod počiva, vse pozna le enega skupnega sovražnika na jugu. Gremo v resnici v boj po cesarjevem geslu: „Z združenimi močmi!“

Aristokrata gresta pod zastavo.

„Neues Wiener Tagblatt“ javlja: Predsednik gosposke zbornice, knez Alfred Windischgrätz, ki je major v evidenci c. kr. deželne grambe, se je pri ministru za deželno brambo pl. Georgiju prijavil za dobrovoljno vojaško službo v frontni Knez je v 61. letu svoje dobe. — Tudi član gosposke zbornice knez Karol Auersperg se je odločil, da pojde s svojim, hkratu k četam pozvanim sinom pod orožje. Knez Karol Auersperg je v 54. letu svoje dobe. Oče tega Windisch-Graetza je bil slavni vojskovodja leta 1848, tovariš slavnega Radeckega in hrvatskega bana Jelačića. Vojaki so te tri vojskovodje neizmerno ljubili ter nosili s seboj znake z začetnimi črkami teh treh mož: J. R. W.

Srbija je kriva!

Srbija zakrivila krvoprelitje.

Obtožnica našega zunanjega urada vsebuje: Avstriji, sovražno rovarenje pod zaščito srbske vlade. — „Narodna Obrana“, ustanovljena od srbskih generalov, pod zaščito srbskega zunanjega urada. — Izvežbanje četašev po srbskih častnikih. — Trimesečni tečaji za metanje bomb, za umore, za razdiranje železnic in polaganje min. — Boj z ognjem in mečem za uničenje Avstrije. — Slavlje srbske vzgoje: Umor avstrijskega prestolonaslednika in njegove soproge.

Okrožnici, katero je poslala avstrijska vlada velesilam, je pridjano tudi obširno utemeljevanje z dokazilnimi prilogami. V tem obširnem utemeljevanju, ki je sedaj znano, se navaja, da je Srbija strastno stremila za tem, da bi odtrgala od monarhije jugoslovansko ozemlje. To Avstriji sovražno rovarenje, ki je bilo prvotno tajno, za časa aneksijske krize pa je postalo javno, se je vršilo pod zaščito srbske vlade. Proti naši monarhiji je v prvi vrsti hujskalo ono srbsko časopisje, ki je podpiralo in širilo stremjenja „Narodne Obrane.“ Isti smoter so razun „Narodne Obrane“ zasledovala tudi nekatera druga srbska društva. Glavni širitelj in hujskajoče agitacije zoper Avstrijo je pa „Narodna Obrana.“ Njegovi prvi ustanovitelji so bili sami preklucui. Društvo je ščitil srbski zunanji urad, njegovi glavni ustanovitelji so pa bili srbski častniki in državni dostojanstveniki. General Janković, bivši ministri: Jovanović, Dadovič in Bulovič, ravnatelj državne tiskarne Dačić ter sedanja majorja Tankosič in Milan Pribevič so bili pri ustanovitvi glavni udeleženci.

Glavna naloga društva je bila zbirati in oboroževati čete prostovoljcev za boj zoper Avstrijo. In kakor je dognano iz izpovedb prič v sarajevskem umoru, so najeli v naši državi posebne voditelje četašev. Izvežbanje teh voditeljev se je vršilo v posebnih šolah pod vodstvom srbskih častnikov. Trimesečne tečaje v teh šolah so nadzorovali srbski generali in stotniki. Kakšne cilje in namene so zasledovali ti zavodi zločincev, je razvidno iz dokazanega dejstva, da so se v teh šolah za zavratne morilce vežbali mladi ljudje v metanju bomb, razstreljevanju železnic, mostov in predorov ter polaganju min. Učenci teh zločinskih šol so svoje vspehe že tudi dejanski pokazali v Bosni in Hercegovini z raznimi napadi na visoke vladne osebe, posebno pa z umorom prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Sarajevu.

Tukaj se nam odpira grozen prepad, ki je pozrl ponos naše monarhije, prestolonaslednika nadvojvoda Franca Ferdinanda in njegovo soprogo. Človeku se krči srce, če pomisli, da sta bila prestolonaslednik in njegova soproga največja žrtev zločincev iz teh šol.

Srbija je pletla tajne niti po vseh jugoslovanskih deželah naše države in iskala med prebivalstvom izdajice lastne domovine. Največji agitator je bilo srbsko časopisje in nič manj, kakor 31 srbskim časopisom je morala avstrijska vlada odtegniti poštni debit v monarhiji. Ni niti enega kazenskega paragrafa, tičočega se razžaljenja osebe vladarja, članov cesarske obitelji ter nedotakljivosti države, katerega bi se srbsko časopisje ne bilo dotaknilo. V prilogi je navedenih le nekaj takih cvetk iz srbskega časopisja. Ne da bi se podrobneje navajalo še vse teh izjav javnega mnenja Srbije potom njenega časopisja, bodi omenjeno samo to, da je pisalo srbsko časopisje med drugim tudi, da smatra Srbija — priklopitev Bosne in Hercegovine h Avstriji — čeprav je to svoj čas sama pripoznala — kot na Srbiji storjeni rop. Slično in še ostreje so pisali vsi srbski listi, še celo poluračna „Samouprava“ v Belgradu.

Nadalje se navaja, da je bil napad Bogdana Zerajčica na deželnega šefa bosanskega, feldcajgmojstra Varešanina leta 1910, sad ideje Krapotkina in tega napadalca je slavilo vse srbsko časopisje kot „narodnega junaka.“

Narodna Obrana je po svojih zaupnikih skrbelo, da se je velesrbsko časopisje utihotapilo v Avstrijo. To v Avstrijo utihotapljeno srbsko časopisje je pripravljalo v širokih ljudskih masah ugodna tla za Avstriji sovražna društva. Narodna Obrana je bila središče teh društev. Duh te zločinske družbe veje iz njenih društvenih poročil, ki pravijo, da je treba neumornega dela, češ, Avstrija hoče oropati Srbijo prostosti in jezika, je tedaj neobhodno potrebno. bojevati se zoper Avstrijo, kot največjo sovražnico Srbije, s puškami in topovi in se pripravljati z vsemi sredstvi na ta boj, da se osvobode one dežele, v katerih prebiva 7 milijonov pod tujim jarmom stokajočih Srbov (!?!). Za ta stremjenja so tudi delovala Narodni Obrani sorodna društva, kakor društvo „Sokol“ v Kragujevacu. Tudi tem društvom so načelovali častniki, profesorji in državni uradniki.

Sredstvo te agitacije so bila tudi predavanja o velesrbstvu po sosednjih pokrajinah. V oklicih, teh predavateljev so vedno označevali Avstrijo kot največjo sovražnico Srbije ter opominjevali prebivalstvo za predpriprave za boj z monarhijo. Pod pretvezo skupnosti interesov in kulture so ta društva v Srbiji iskala stika z srbskimi društvi v naši državi. Tudi preiskava povodom ponesrečenega napada na hrvaškega bana Škerleca je dognala, da se je šlo za zaroto. Zločinska agitacija je bila v zadnjem času osredotočena na osebo umorjenega prestolonaslednika, katerega je velesrbska propaganda smatrala za največjega sovražnika velikosrbskega gibanja.

Za denarna sredstva teh organizacij in njih stremljenj je skrbelo Srbija, zapeljana mladina monarhije je pa bila namenjena za izpeljavo teh „junških činov.“

Spomenica konča: „Težko krivdo si je naložila na rame kraljeva srbska vlada, ko je vse to pripustila.“

Srbski odgovor na avstrijsko noto.

Srbski odgovor na noto naše vlade se glasi, kakor javlja korespondenčni biro, tako-le:

Srbska vlada je sprejela noto c in kr. vlade dne 23. julija in je prepričana, da bo njen odgovor razpršil vsako nesporazumljenje, ki bi ogrozilo prijateljske sosedne odnose med avstro-ogrsko monarhijo in kraljevino Srbijo.

Kraljevska vlada se zaveda, da se nasproti veliki sosedni monarhiji niso pri nobeni priliki ponavljali oni protesti, ki so se svoječasno izražali tako v skupščini, kakor tudi v izjavah in ukrepah odgovornih zastopnikov srbske države in ki so se končali z izjavo srbske vlade z dne 18. marca 1909, takisto tudi, da ni nobena srbska vlada ali kak drugi organ poskušal spremeniti v Bosni ustvarjenega političnega in pravnega položaja. Kraljevska vlada konstatuje, da se c in kr. vlada v tem oziru ni pritoževala, izvzemši slučaja z neko učno knjigo, glede katere je dobila c in kr. vlada popolnoma zadovoljiva pojasnila. Srbija je med balkansko krizo v številnih slučajih dokazala svojo miroljubno in zmerno politiko in samo Srbiji in žrtvam, ki jih je doprinesla izključno v interesu evropskega miru, se je zahvaljevali, da je bil ohranjen mir.

(Avstrijska vlada odgovarja na to: Kraljevska srbska vlada se omejuje na to, da se od izjave 18. marca 1909 od strani srbske vlade in njenih organov ni zgodil poskus izpremeniti stališča Bosne in Hercegovine. S tem vedoma spreminja podlago naše demarše, ker nismo trdili, da je ona ali njeni organi v tem oziru oficijelno kaj storila. Naša pritožba meri na to, da v zvezi citiranih not prevzetih dolžnosti ni izpolnila in ni zatrla proti teritorialni integriteti naperjenega gibanja. Njena dolžnost je bila, premeniti vso smer politike in stopiti z Avstro-Ogrsko v prijateljsko razmerje, pa ne samo oficijelno pripadnost Bosne k monarhiji ne dotakniti.)

Kraljevska vlada se ne more delati odgovorno za izjave privatnega značaja, kakor so časopisne izjave in članki, ki so v vseh državah docela navadni pojavi in ki se v splošnem odtegujejo državni kontroli. To tem manj, ker je kraljevska vlada pri reševanju raznih vprašanj, ki so se pojavila med Srbijo in Avstro-Ogrsko, dokazala veliko popustljivost, s čemer se ji je posrečilo, velik del teh vprašanj rešiti v prilog napredu obeh sosednih dežel.

Avstrijska vlada odgovarja na to: Trditve srbske vlade, da imajo izjave časopisja in delovanje društev, ki imajo javni značaj, ter ne stoji pod državno kontrolo, je v nasprotju z uredbami modernih držav, ki časopisja in društva, ki imajo javni značaj, postavljajo pod javno nadzorstvo. Tudi srbska uredba poznajo tako nadzorstvo. Proti srbski vladi izrečeno očitanje se nanaša na to, da je popolnoma opustila nadziranje časopisja in društev, dasi je poznala njih, naši državi sovražne namene.)

Kraljeva vlada je bila vsled tega bolešno presenečena po trditvah, da bi se bili tudi srbski državljani udeležili priprav za atentat, izvršen v Sarajevu. Pričakovalo je, da bo povabljena, naj se udeleži izsledovanja zločincev in je bila pripravljena, da dokaže svojo popolno korektnost z dejanji, postopati proti vsem onim osebam, na katere bi bila opozorjena.

(Avstrijska vlada odgovarja na to: Ta trditve je nepravilna; srbska vlada je bila najučno podučena, da leti sum na čisto gotove osebe, in ni bila samo v položaju, nego tudi po lastnih postavah dolžna uvesti takoj preiskavo, ni pa v tem slučaju ničesar storila.)

V smislu želja c in kr. vlade je kr. vlada torej pripravljena, izročiti sodišču ne glede na stan in dostojanstvo vsakega srbskega državljanca, glede katerega se ji bi podali dokazi za njegovo sokrivdo pri sarajevskem zločinu. Zlasti pa se obvezuje, da bo na prvi strani uradnega lista dne 26. julija dala objaviti to-le enunciacijo: „Kr. srbska vlada obsoja vsako propagando, ki bi bila naperjena proti Avstro-Ogrski, to se pravi, vsa stremjenja, ki merijo na odcepitev posameznih dežel od avstro-ogrške monarhije in odkritosrečno obžaluje žalostne posledice teh zločinskih mahinacij.“

(Avstrijska vlada odgovarja na to: Naše zahteve se glase: „Kraljevska srbska vlada obsoja proti Avstro-Ogrski naperjeno propagando . . .“

Od kraljevske srbske vlade izpremenjena od nas zahtevana izjava hoče reči, da taka proti Avstro-Ogrski naperjena propaganda ne obstoja, ali da ji ni znana. Ta formula je neodkritosrečna in zahrbtna, ker si srbska vlada rezervira s tem za poznejše izgovor, češ, da ni sedaj obstoječe propagande s to izjavo desavouirala ter je ni priznala kot monarhiji sovražna, iz česar bi mogla nadalje izvajati, da ni obvezana zatreti propagande, ki bi bila enaka sedanjim.)

Kraljevska vlada obžaluje, da bi glasom sporočila c in kr. vlade sodelovali gotovi srbski častniki in funkcionarji pri ravno kar omenjeni propagandi in da bi ti s tem ogrozili prijateljsko-sosedne odnose, katere upoštevati se je kraljevska vlada z izjavo z dne 31. marca 1909 najslavesneje zavzela.

(Avstrijska vlada odgovarja na to: Od nas zahtevana formulacija se je glasila: „Kraljevska vlada obžaluje, da so srbski častniki in funkcionarji sodelovali . . .“

Tudi s to formulacijo in nadaljnjim pristavkom „glasom sporočila o. in kr. vlade“ zaseduje srbska vlada že zgoraj označen namen, ohraniti si za bodoče prosto roko.)

Vlada, ki obsoja in zavrača vsako misel ali poskus vmešavanja v usodo prebivalstva kateregakoli dela Avstro-Ogrske, smatra za svojo dolžnost, prav izrečno opozarjati častnike, uradnike in vse prebivalstvo kraljevine, da bo v bodoče postopala z najskrajnejšo ostrostjo proti onim osebam, ki bi zakrivile taka dejanja.

To izjavo bo njegova kraljevska visokost prestolonaslednik Aleksander v dnevnem povelju, ki ga bo izdal v imenu njegovega veličanstva, sporočil armadi ter objavil v naslednji številki srbskega uradnega lista.

V tem neodkritem tonu se nadaljuje in končuje srbski odgovor. Avstrijska vlada je storila dobro, da je odgovor objavila ter mu pridajala na mah tudi komentar, da se resnica prav spozna.

Položaj v Belgradu.

„Neues Wiener Tagblatt“ je dobil dne 28. t. m. od svojega posebnega poročevalca iz Zemuna med drugim sledeča poročila: V Belgradu so prepričani, da se bo Belgrad sam udal in da bo potem Srbija prosila za varstvo prebivalstva. Neposredno nato se bodo potem začela pogajanja, ki bodo z dejanjsko pomočjo velevlasti privedle do hitrega miru. Srbija si je v svesti svoje slabosti. Belgrad je popolnoma miren. Zadnje dni se niso vršile razven malih manifestacij nikake demonstracije. Prebivalstvo je zelo pobito.

V Novi Srbiji revolucija.

V Solun prihajajo kar v četah begunci iz južne Srbije in pripovedujejo, da vlada v srbski Makedoniji popolnoma revolucionarno razpoloženje. Bolgarske tolpe, takozvani komitaši, so tam baje že „na delu.“ Ako Srbija ne pošlje v kratkem svojih čet na jug, bo izbruhnila v najkrajšem času grozna ustava.

Srbski prestolonaslednik z bičem pretepen.

Iz Belgrada poročajo, da je kapitan Dušan Petrovič, ženin Ljudmile Hartwig, hčerke umrlega ruskega poslanika, z bičem pretepel prestolonaslednika Aleksandra. Zgodilo pa se je to tako-le: Prestolonaslednik Aleksander je dalje časa dvorjanił gosposdini pl. Hartwig. Nesrečni oče deklice se je za to dahajal v mučnem položaju, ker je kot ruski poslanik na belgradskem dvoru in kot eden najboljših diplomatov moral ubogati carja in ostati v srbskem glavnem mestu. Dolžnost ga je torej silila, da je bival v Belgradu in dasiravno se je bolešno krčilo njegovo očetovsko srce, moral je prijazno in z vso uljudnostjo sprejemati prestolonaslednika dežele, v kateri je bival kot poslanik. Zdravniki niso Hartwigu prikrivali resnosti njegove srčne napake in ga opozarjali, da ta bolezen lahko konča z nenadno in nepričakovano smrtjo. Prepričan, da lahko že vsak trenutek umrje, se ni hotel poslanik prav nič ločiti od svoje družine in osobito ga njegova hčerka Ljudmila niti za najkrajši čas ni smela zapustiti. Zaročena je bila s kapitanom Petrovičem in predno je zapustila hišo starišev, da bi šla na lastni dom, je morala obiskati očeta. Nenavadno lepo deklico je pa vzljubil tudi srbski prestolonaslednik in niti okolščina, da je Ljudmila pl. Hartwig zaročenka srbskega častnika, je ni obvarovala pred vsiljivimi zasledovanji Aleksandrovimi. Nikdo ne pozna duševnih bojov, ki so radi tega mučili poslanika Hartwiga. Iz Belgrada ni mogel; kajti kot najboljšemu poznavalcu balkanskih razmer na noben način ni bilo dopušče-no, spremeniti svojega mesta. Značilno je pri vsem tem tudi, da ga je komaj eno uro pred smrtjo, ki ga je doletela, kakor je našim čitateljem znano, na avstrijskem poslaništvu, obiskal tisti vsiljivi zasledovalec njegove hčerke -- srbski prestolonaslednik Aleksander.

Kapitan Dušan Petrovič pa s tem, da je pretepel srbskega prestolonaslednika, ni ravnal kakor častnik, ampak kot ženin, ki je hotel braniti ali maščevati čast svoje ljubljene zaročenke. Kolika pravična jeza in maščevalnost je morala prevevati srce častnika, ki se je odločil za tako postopanje napram zapeljivcu svoje neveste. Čuvstva gnjeva in jeze so prisilila dekličinega ženina, da je prijel za bič, in ista čuvstva so povzročila, da je počilo njenemu očetu srce.

Varstvo srbskih podanikov poverjeno Rusiji.

Ker je, kakor znano, srbski poslanik na Dunaju, Jovanovič, zapustil svoje mesto, je prevzelo varstvo v Avstriji živečih srbskih podanikov rusko veleposlanništvo.

Iz Rusije.

Ruska vojna stranka na delu.

Ni se še vedelo, ali bo vojska s Srbijo ali ne, in že so listi poročali, da v slučaju vojske Rusija ne bo indiferentna. Potruje se ta vest vedno bolj in

bolj. Značilno je, kar se poroča: tozadevno dne 28. t. m. iz Petrograda v Berlin: Nasproti vsem optimističnim izjavam Rusije se mora popolnoma odločno svarti pred kakim upanjem, da bo Rusija ostala — mirna. Vojna stranka z velikim knezom Mihaelom na čelu, grof Bobrinski in pravoslavni fanatiki delajo z veliko vnemo za vojno; poskušajo namreč napraviti iz bodoče vojske versko vojsko s tem, da izjavljajo, da hoče Avstrija kot moč papeštva in rimsko-katoliške cerkve uničiti pravoslavno srbstvo. A vprašanje je seveda še, se li posreči tem fanatičnim hujskačem, pregovoriti carja in Sasonova, ki baje še nista za vojsko. Žalibog, da se kažejo vedno večji znaki, da raste vojna stranka. Bo li mogel slabotni car dolgo kljubovati tem hujskarjem in visokim cerkvenim ruskim vplivom, je pa veliko vprašanje.

Panslavistične zveze jako pridno oborožujejo prostovoljne čete, katerih je že odšlo cela vrsta v Srbijo. Da se pokrijejo veliki stroški, ki so s tem v zvezi, se je pričelo povsod, brez upiranja vlade, nabirati prispevke.

V Petrogradu kroži vest, da so nastala v ministrskemu svetu težka nasprotstva in da se še sedaj ne morejo zediniti, kaj naj bi najprej ukrenili. Vojna stranka zahteva vedno odločneje, da Rusija takoj nastopi, kar bi pomenilo svetovno vojsko. — Zmernejši člani ministrskega sveta pa izjavljajo, da bi se korak Rusije odložil na poznejši čas, ker bi bil vspešnejši. Sigurno je torej, da postaja vojna stranka od dne do dne močnejša, ker se ne boji nikakih sredstev.

Izmenjava brzojavk med carjem in cesarjem Viljemom.

Listi poročajo: Car in cesar Viljem sta v zadnjih dneh v živahnem brzojavnem razgovoru. Tej korespondenci se pripisuje največji pomen in se smatra kot pomemben znak, da bo vendarle mogoče ohraniti evropski mir.

Vesti o umoru carja izmišljene.

Vesti o umoru carja Nikolaja II. so popolnoma izmišljene in brez vsake podlage.

Anglija zaman posreduje.

Kako stališče zavzema Anglija.

V ponedeljek, dne 27. t. m., je imela angleška spodnja zbornica sejo, katere edini dnevni red je bilo posvetovanje o nastali krizi med Avstrijo in Srbijo. Angleški poslanec Bonar Law je stavil interpelacijo na angleškega ministra zunanjih zadev, Edwarda Grey, glede evropskega položaja. Minister je dal na to interpelacijo sledeči odgovor: „Moje mnenje je, da zbornici natančno obrazložim stališče, kojega je do sedaj zavzemala angleška vlada v tej zadevi. Pretečeni petek sem prejel od avstrijskega poslanika obvestilo glede zahtev, ki jih je stavila avstrijska vlada Srbiji. Popoldne istega dne sem imel sestanek s poslaniki velesil, katerim sem podal naslednjo izjavo: Če bi postalo razmerje med Avstrijo in Rusijo ogroženo, bi bil edini up za mir ta, da bi pri sporu med Avstrijo in Srbijo neprizadete štiri velesile, namreč Nemčija, Francija, Italija in Anglija istočasno vplivale v Petrogradu in na Dunaju, da ustavi Avstrija in Rusija vojne priprave; med tem bi si te štiri velesile tudi prizadevale, da se reši še avstrijsko-srbski spor. Ker je pa med tem časom Avstrija že pretrgala zvezo s Srbijo, sem predlagal sledeče: V ponedeljek popoldne sem brzojavno zaukazal angleškim poslanikom v Parizu, Berlinu in Rimu, da vprašajo dotične vlade, če bi hotele sporazumno poslati francoskega, nemškega in italijanskega poslanika v London k meni na posvetovanje, da bi se našla sredstva, kako odstraniti nastale težkoc. Istočasno je Anglija naročila svojim poslanikom na Dunaju, v Petrogradu in Belgradu, da zaprosijo dotične vlade, naj tako dolgo ne začnejo sovražnosti, dokler ne bodo končana posvetovanja.“

Avstrija je angleški predlog odklonila.

Angleški poslanik na Dunaju, sir Bunsen, je prišel v torek, dne 28. t. m., na dunajski zunanji urad in naznanil goraj omenjeni predlog sir Greyja. Odgovorilo se mu je, da se sir Greyju sicer zahvaljuje za predlog in odobrava njegove dobre namene, toda žalibog, da je že prepozno, ker je cesar že podpisal napoved vojske.

Preki sod v Zemunu.

Čez mesto Zemun in okolico se je v torek, dne 28. julija, proglasil preki sod. Vojaške čete so hodile po mestu ter s trobentanjem in bobnanjem razglasile, da je stopil v veljavo preki sod, po katerem se sme takoj vsak ustreliti, kdor se zoperstavlja vojaški oblasti in njenim odredbam. Ko se je preki sod razglasil, je neka patrolja prišla dva Srba, ki sta osumljena vohunstva v prid Srbije. Zaprli so ju v ječo. Da ne moreta uiti, sta dobila verige na roke

in sta privezana drug na drugega. V Zemunu vlada mir. Ves osebni promet z železnico je ustavljen. Pošto vozijo v sosedne kraje le z vozovi. Mestno občinstvo obstoji samo iz možkih, ker so ženske radi varnosti spravili v druge kraje. Vse z nestrpnostjo pričakuje bodočih dogodkov.

Na Hrvaškem — preki sod.

Ogrski korespondenčni biro poroča iz Zagreba, da naznanja posebna izdaja zagrebškega uradnega lista z dne 28. t. m., da je proklamiran v mestu Zagrebu, kakor tudi na celem Hrvaškem in v Slavoniji preki sod.

Dubrovniški župan — aretiran.

Nemškim listom se poroča iz Dubrovnika sledeče: Po Dalmaciji se razširja mnenje, da se je državni poslanec in župan dubrovniški, Čingrija, začel resno bati, da ne bi bil tudi od svoje strani kompromitiran, sedaj ko so se odkrile vse srbske agitacije proti naši monarhiji. Zbal se je torej in hotel odpotovati v inozemstvo. V trenutku, ko se je odredilo, da je zaključen državni zbor in niso poslanci več imuni, se poslanec Čingrija ni čutil več varnega in je naenkrat sklenil odpotovati v Nemčijo. V Dubrovniku je razširil vest, da v spremstvu podžupana dr. Antona Puglieri odpotuje v Karlove vari. Oblasti pa so že prej odredile na podlagi materijala, ki ga imajo v rokah, preiskavo proti Čingriji in proti drugim jugoslovanskim politikom. Čingrija je postal posebno sumljiv tudi radi tega, ker se je udeležil z zagrebškim županom Holjacom in ljubljanskim liberalnim občinskim odbornikom dr. Novakom zadnjega velikosrbskega kongresa v Belgradu in tudi govoril na njem. Veliko nevoljo je vzbudilo že isti čas v patriotskih krogih, da so bili ti gospodje odlikovani s srbskimi redovi. Poslanec Čingrija je bil vnet bojovnik za hrvatsko-srbsko združenje. Gre se sedaj za to, je li bil dr. Čingrija tudi v zvezi z onim veliko-srbskim društvom „Narodno Obrano“, o kateri zahteva, kot znano, avstr. nota, da se razpusti. Aretacija dr. Čingrije je napravila v Dalmaciji največji utis. Aretirani podžupan dr. Anton Puglieri pripada kljub svojemu katoliškemu veroizpovedanju radikalni srbski stranki. Kakor se čuje, bo še več ljudi aretiranih v Splitu, Šibeniku in po drugih dalmatinskih mestih radi tega, ker so podpirali velikosrbsko propagando.

Stališče Bolgarije.

Bolgarska vlada je predložila sobranju predlog, da ji dovoli 150 milijonov frankov kot izvanredni vojaški kredit, ki bi se naj razdelil na 4 budgetna leta.

Bolgarski poluraadni list „Volja“ piše: V teh za Srbijo resnih in odločilnih trenutkih ne želi Bolgarija Srbiji nobene škode, čeprav je Bolgarijo nezvestoba Srbije najglobokejše zadela. Bolgarska vlada se je že izjavila, da ostane nevtralna. To presega vse, ker je mogla Srbija od Bolgarije opravičeno pričakovati. Med tem pa mora Bolgarija zasledovati z vso pozornostjo razvoj dogodkov. To, kar se godi danes, je tretja faza balkanske vojske. Moralna odgovornost zadene v polni meri Srbijo, kajti do te 3. faze bi nikdar ne bilo prišlo, ako bi se Srbija ne bila branila izvršiti bolgarsko-srbsko zavezniško pogodbo. Kako se bodo razvile razmere in kakšne posledice bodo imele, še ni jasno.

Glasilo stranke Gešova pa izrečno zahteva na uvodnem mestu, da mora Srbija odkupiti nevtraliteto Bolgarije. Bolgarija je opravičena, da zahteva visoko kompenzacijo. Ne da bi hotela pri tem igrati ulogo Rumunije v zadnji balkanski vojski, more Bolgarija mirnim potom dobiti od Srbije gotovih kompenzacij.

Kako stališče zavzema Grčija.

Radi tega, ker je Avstro-Ogrska izročila Srbiji ultimatum, je nastalo v Atenah precejšnje razburjenje, kateremu so vzrok prijateljski odnosi, ki jih ima Grčija do Srbije. Kljub temu pa prihajajo iz Aten poročila, da tam prevladuje prepričanje, da zveza s Srbijo še ne nalaga Grčiji nikake obveznosti, da bi morala Srbiji v prid poseči v sedanji konflikt. Dasiravno je v korist Grčije, da ostane stališče Srbije na Balkanu neprikrajšano, vendar ne vidi Grčija nikakega povičja, da bi se vmešavala v spor Avstrije s Srbijo in to še tem manj, ker se za njeno pomoč, da se spor poravnava, ni nič prosilo.

Belgrad.

Belgrad, ki je tvoril v srednjem veku takorekoč vrata med Ogrsko in Turčijo, je veljal že v 18. stoletju za eno najmočnejših evropskih trdnjav. Mesto leži ob izlivu 400 m široke reke Save v 750 m široko Donavo na desnem bregu obeh rek. Ker sta obe reki plovni, je mesto v vsakem oziru jako velike važnosti. Belgrad je tudi križišče najvažnejših železniških prog Budimpešta—Zofija—Carigrad, džiroma Budimpešta—Niš—Skoplje—Solun, Prebivalcev ima 75.000.

Utrdbe, ki so bile zgrajene večina za časa avstrijske vlade od l. 1718.—1739., obstoje iz gornje in spodnje trdnjave. Gornja trdnjava leži na 50 m visoki, proti Savi strmo se spuščajoči planoti in je obdana z okopi in jarki. Popolnoma razpadla spodnja trdnjava pa leži ob vznožju te planote, neposredno ob

obeh rekah. Južno in vzhodno od gornje trdnjave se razprostira mesto.

Kot trdnjava Belgrad danes nima več pomena; novodobnim težkim topovom ne more kljubovati. Mesto brani torej le reki Sava in Donava, ki ju je jako težko premostiti. Edino trajno zvezo med ogrskim in srbskim bregom tvori 460 m dolg in 4'5 m širok železen most čez Savo, ki leži ravno nasproti gornji trdnjavi. Most je jako močan in grečo lahko čezenj vse vrste vojaštva. Po berlinski pogodbi iz l. 1878. je skupna last Avstrije in Srbije, a ima kljub temu na srbski strani priprave, da se lahko hitro razdere. To se je po novejših poročilih že tudi zgodilo. Da Belgrad kot trdnjava dandanes res ni posebne važnosti, pač najbolj dokazuje vest, da so kralj, vlada, vse oblasti in tudi garnizija mesto zapustile.

Kolikokrat je Avstrija že zasedla Belgrad.

Srbski Belgrad je prišel prvič v roke avstrijske armade za časa vojne svete zveze proti Turkom koncem 17. stoletja. Zavzeli so ga l. 1688. Naša zmogovita armada je l. 1689 zavzela tudi Niš in Vidin. Cesarski general grof Pikelomiani je zasedel Prištino, Prizren in Peč. Njegova armada je vpepelila Skoplje. L. 1690. se je avstrijska armada umaknila. Srbi, ki so pomagali avstrijski armadi, so se tedaj preselili na Ogrsko. Nato je bil Belgrad zopet 27 let pod turško vlado. Pod vladarstvom Karla VI. se je začela nova vojna s Turki in slavni vojskovođa princ Evgen Savojski je zmagovito korakal 16. avgusta l. 1717 v Belgrad. Vojna je z uspehom končala in po mirovnem sklepu v Požarevcu je morala Turčija odstopiti Avstriji severno Srbijo do južnega brega srbske Morave. Ustanovili so srbsko kraljestvo, na čelu katerega je ostal vojaški upravitelj. Za časa avstrijske vlade so začeli z rudarstvom, steklarstvom in svilarstvom v Srbiji. Dežela pa je bila vsled vojne zelo opustošena. Tako so v tedanjem srbskem kraljestvu l. 1721 razen Belgrada našli 6020 posestev in 30.000 prebivalcev. L. 1722. so dosegli najvišji donos davkov, namreč 105.000 goldinarjev. L. 1739. je bilo srbsko kraljestvo zopet izgubljeno. Cesarska armada je podrila belgradske utrdbе ter izročila mesto Turkom. Turški polumeseč je vladal nad Belgradom do l. 1789, ko ga je general Lavdon pod vlado Jožefa II. zopet zavzel. Od Srbije so zasedli večji del nego l. 1717. Toda v miru Svištenskim l. 1791. so zopet vse, z Belgradom vred, vrnili Turčiji. V 19. stoletju ni Avstrija več napadala Turčije. Da, zavrnila je celo predlog Napoleona I., da se razdeli Balkan.

Vojska in posojilnice.

Ob času zadnje balkanske vojske so brezvestni hujskači svetovali vlagateljem, in zlasti vlagateljicam, naj dvignejo hranilne vloge iz posojilnic in hranilnic, češ, da je denar v nevarnosti. Pri nas na Spodnje-Štajerskem ljudstvo ni mnogo verjelo takim hujskačem, pač pa v drugih deželah. In kake so bile posledice? Ljudje, ki so ubogali hujskače, so zgubili obresti za več mesecev, bili so v vednem strahu, da jim denarja, katerega so imeli doma, kedo ne ukrade, da ne, nastane ogenj, med tem, ko so pa oni vlagatelji, ki so pustili svoj denar v posojilnicah, ostali popolnoma mirni in niso nič na obrestih izgubili.

Vlagatelji so se begali s tem, da bo sovražnik prišel v deželo in pobral ves denar. Dogodki so pa pokazali, da sovražnika ni bilo blizu in da so celo v onih deželah na Balkanu, v katere so prišli sovražniki, pustili zasebno imetje pri miru. V slučaju kake vojske namreč lahko sovražnik oropa državne banke in državne blagajne, ne sme se pa dotakniti imetja, katero je naloženo v zasebnih posojilnicah, hranilnicah in tako dalje. Vse države v Evropi so sklenile tozadevno pogodbo med seboj in če bi kaka država ne uvaževala te pogodbe, bi gotovo morala vso škodo povrniti, katero je napravila. Vlagateljem se torej ni treba bati niti v slučaju, če bi sovražnik prišel v deželo, ker bo moral posojilnice in hranilnice, kakor tudi druge denarne zavode, kateri niso državni, pustiti v miru.

Največ pa se je ljudstvo plašilo s tem, da bo denar izgubil svojo veljavo. Povdarjati se mora, da je po uredbi avstro-ogrške banke na Dunaju nemogoče, da bi naš papirnat denar izgubil veljavo. Iz zadnje balkanske vojske pa vemo, da ni ne turški, kakor tudi ne bolgarski denar izgubil veljave, akoravno sta te dve državi vsled vojske silno mnogo trpeli in imeli ogromne stroške.

Mi opozarjamo vse vlagatelje, da v svojem lastnem interesu ne verjamejo nobenim hujskačem, — ker je čisto gotovo, da sovražnik v naše dežele ne bo prišel, če tudi bi se vojska vodila ne samo s Srbije, ampak tudi s kako drugo državo. Pač pa obstoji za vlagatelje nevarnost, da sedaj, ko so vsi možki, kateri so sposobni za vojsko, poklicani k vojakom in so doma ostali le otroci, za vojsko nesposobni in starci, razni uzmoviči pridejo na dan in bi pokradli denar, katerega bi ljudje dvignili iz posojilnic in imeli shranjenega doma.

Vse merodajne činitelje, zlasti gg. župnike in župane, prosimo, naj poučujejo ljudi, da ne bodo trpeli škode. Vsakega hujskača, naj si bo možkega ali ženskega spola, kateri bo ljudi begal in nagovarjal, da naj dvignejo vloge, naznanite takoj domači po-

sojilnici, katere bo podala ovadbo sodišču. Kdor bo v teh časih hujskal zoper denarne zavode, bo zelo ostro kaznovan.

Črnovojnik.

Kdo je črnovojnik?

1. Člani vseh društev, ki imajo vojaški značaj, oziroma nosijo vojaška znamenja (kot veteranci, ter strelska društva) itd.
2. Vsi častniki in vojaški uradniki v pkoju, ali izven službe, v kolikor se jih na uporabi v armadi, v domobrambi ali v mornarici, do dovršenega 60. leta.
3. Orožništvo, finančni stražniki, državni gozdarji, kolikor pride vojno razmerje in službeni oziri v poštev.
4. (Ta točka tvori največje število črnovojnikov.) Vsi ostali za orožje sposobni možje, ki ne pripadajo ne armadi in ne domobrambovcem, od dovršenega 19. leta do dovršenega 42. leta, torej vsi tisti, ki so bili rojeni med 1. januarjem 1872 do 31. dec. 1895. Oglasijo se lahko tudi prostovoljci in sicer taki, ki ne pripadajo ne k armadi, ne k domobrancem in tudi ne črnovojnikom, ki so pa sicer sposobni za črnovojniško službo. Črnovojniki se delijo v dva poziva. Prvi poziv sega od 19. do 37. leta, obsega tedaj rojstna leta 1877 do 1895, drugi poziv pa sega od 38. do 42. leta, tedaj letnike 1872 do 1876.

Čemu se rabi črnovojnik v vojski?

One črnovojnike, ki niso poklicani k armadi, k mornarici in domobrambovcem, se jih uporabi na drug način, n. pr. v pekarijah, v skladiščih, v delavnicah, za zdravstveno službo, za prevažanje živil in drugih vojaških potrebščin, za dela v utrdbah in trdnjavah, za dela na železnicah, cestah in v takih zasebnih podjetjih, katere je določila vojaška oblast za dobavitelje armade.

Kako se dobi podpora družinam mobiliziranih?

Pismenih prošenj ni treba, ker imajo županstva, ki pridejo v poštev, tiskovine, katere se izpolnijo po izpovedbi strank. Vselej je dobro, da se vzamejo seboj listine, kadar gre kedo javit županu, in sicer take listine, iz katerih je razvidno, da je dotičnik, ki prosi za podporo, v sorodstvu z mobiliziranim. Žena naj prinese seboj poročni list, otroci krstni list. Če se pa napravi pismena prošnja, je ista koleka prosta. Prošnja se lahko tudi po pošti pošlje. V tem slučaju ni treba na dotični ovitek prilepiti poštno znamke, pač pa se mora napisati na ovitek: „Prošnja zastran podpore za prehranitev. Po § 12 zakona od 26. dec. 1912, drž. zak. list št. 237, poštne prosto.“ Prošnja za prispevek se mora takoj napraviti, kakor hitro je dobil dotični poklic k vojakom, ali pa takoj, ko je odšel pod orožje. Za prošnje še je torej čas! Če pa bi ne bilo za to dovolj časa, se mora napraviti prošnja v teku 2 mesecev potem, ko se je v vojake poklicani že vrnil ali stopil v neaktivno stanje, ali pa v teku 6 mesecev po smrti v vojake poklicanega, sicer je prepozno.

Uradno nastavljena cena živil.

Na podlagi določb § 51 obrtnega reda naznanja c. kr. namestništvo v Gradcu, da velja pri prodaji najpotrebnejših živil z ozirom na sedanji položaj po vseh občinah na Štajerskem do preklica sledeči najvišji cenik:

Najvišje cene veljajo, dokler nima cenik kakih posebnih pripomb, za najboljše blago. Cenejše vrste, ki so navadno na trgu, je prodajati za običajne, primerno nižje cene.

Z r n j e z a k r u h i n k r m o. Pšenica 32 v, rž 24 v, ječmen 21 v, oves 23 v, kuruza 23 v, grašica 27 v — 1 kg.

M o k a. Pšenična moka prve vrste 56 v, druge vrste 55 v, tretje vrste 54 v, ržena moka 42 v in kuruza 44 v — 1 kg.

K r u h. Beli kruh 60 v, polbeli 55 v, črni kruh 50 v in žemlje 1 K — 1 kg.

S u h a z e l e n j a d. Riž prve vrste 48 v in druge vrste 36 v ter najboljši japonski riž 58 vin., pšenični zдроб 60 v, fižol 48 v, kaša 44 v, ajda 42 v — 1 kg.

Z e l e n j a d. Novi krompir 16 v, kislo zelje 32 v, čebula 40 v, česen 60 v — 1 kg.

R a z n a j ž i v i l a. Kava nepražena 340 vin., pražena 400 v, kava srednje vrste in sicer nepražena 360 v in pražena 440 v, sladkor v klobukih 96 v in v kockah 98 v ter sol 28 v — 1 kg; dalje laneno olje 120 v, bučno olje 200 v in fino hamizno olje 240 vin. — 1 l.

M e s o i n m a s t. Goveje meso (v mesnici z običajnim navržkom) 1. vrste 210 v, 2. vrste 190 v, 3. vrste 170 v. Za Spodnje-Štajersko je goveje meso 10% ceneje; svinjsko meso za Spodnje-Štajersko 220 v, ovčje meso 160 v, povojeno meso 260 v, povojena slanina 220 v, svinjska mast 240 v, rastlinska mast in margarina 180 v — 1 kg.

M l e k o, m a s l o, j a j c e. Neposneto mleko 30 v, posneto mleko 22 v 1 l, polmaslo 300 v, suro-

vo maslo (do 400 v 1 kg, jajca sveža po 10 v, sir srednje vrste 250 v 1 kg in skuta 60 v 1 kg.

D r v a i n p r e m o g. Piberštajski premog 290 v, trboveljski premog 320 v, ivniški 360 v 100 kg, 1' povezmo drv 58 v.

R a z n o. Seno 13 K, slama za krmo 8 K, otrobi 43 K 100 kg, bencin za motorje 1 K 1 l.

Ta cenik vsebuje izključno najvišje cene, katere se ne smejo prekoračiti; rabiti se smejo le tedaj, ako gospodarski položaj ne dopušča, prodajati blaga pod navadnimi cenami.

Spremembe tega cenika naznanijo politične oblasti in časopisi. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

Prestopki teh določb se kaznujejo po pravilih VIII. člana obrtnega reda in sicer v gotovih slučajih tudi lahko s tem, da se dotičniku odtegne obrtno dovoljenje.

Vojaške pošte.

Vlada je za sedanjost vojsko ustanovila vojaške pošte. Iz dotičnega uradnega naznanila posnamemo sledeče: Z vojaško pošto se pošilja: Službene (uradne) pošiljatve poveljništev, vojaških in civilnih oblasti in uradov v domovini in na bojnem pozorišču. Pošiljajo se s to pošto navadna in pripravljena pisma vseh vrst (pisma, dopisnice, časniki, vzorci blaga), pisma z označbo vrednosti in zavoji z ali brez te označbe. Zavoji službenih pošiljatev ne smejo biti težji kot 5 kg ter ne, smejo biti širši in tudi ne daljši, kot 60 cm. Ta omejitve pa ne zadene zavoje službenih pošiljatev zapuščinskega imetja v boju padlih vojakov in drugih v vojni zaposlenih oseb. Te pošiljatve sme odposlati samo poveljništvo dotičnega oddelka. Teža teh posameznih pošiljatev ne sme presegati 10 kg. K službenim pošiljatkam pripadajo tudi vse one pošiljatve, ki so potrebne pri prostovoljni sanitetni službi. Pri teh pošiljatkah se ne izdaja nobenih povratnic.

Zasebne pošiljatve in sicer:

1. z a a r m a d o n a b o j i š č u, a) navadna (nepriporočena) pisma, katerih posamezni komad ne sme biti težji kot 100 g, vojaške poštno dopisnice (ki so napravljene iz roza-papirja, brez poštno vrednosti označbe z napisom: Vojaška poštna dopisnica), navadne uradne in zasebno odposlane dopisnice, tiskovine, časniki in vzorci blaga, b) pisma z označbo vrednosti do 1000 K.

2. O d a r m a d e n a b o j i š č u: a) vojaške poštno dopisnice, b) navadne (uradno in zasebno oddane) dopisnice, c) navadna, nezaprta pisma, d) denar v znesku do 1000 K se zamore edino potom predpostavljenih poveljništev (uradov in zavodov) v pismih z označbo vrednosti odposlati.

3. Zasebne pošiljatve z a a r m a d o i n o d a r m a d e s e n e s m e j o o d d a t i k o t p r i p o r o č e n e. Ekspresne, poštne-povzetne pošiljatve so nedopustne pri zasebnih kakor uradnih zadevah. Poštne nakaznice, poštni plačilni nalogi in denarne nakaznice poštno-hranilničnega urada so nedopustne. Pošiljatve z označbo: „V lastno roko“ se ne izvršijo. Ali se bodo zasebni zavoji za armado na bojišču odposiljali in pod kakšnimi pogoji, se bo pozneje določilo.

Vojaške poštno dopisnice se bodo oddajale brezplačno vsem vojaškim in civilnim osebam armade na bojišču, tudi onim, ki so v kakem službenem razmerju pri armadi na bojišču, v utrdbah in pa na vojnih ladjah, posadki trdnjav, in mornarice (oblasti in zavod). Vrhu tega dobe vojaške osebe na mobilizacijski postaji vojaške poštno dopisnice. Na državnih uradih se bodo dobivale vojaške poštno dopisnice za ceno 1 vin. komad.

4. Gled e p r i s t o j b i n z a v o j a š k e p o š t n e p o š i l j a t v e velja: a) Službene (uradne) pošiljatve ter pošiljatve sanitetne službe so v istem obsegu, kakor v internem prometu, poštne proste. b) Pošiljatve pisem, namenjene za vojne ujetnike, ali take, ki jih ti odpošljejo, so v oni deželi, kjer se dajo na pošto in tudi v deželi, kamor so namenjene, poštne proste. c) Vse v vojski od vojaških in civilnih oseb, v krajih, ki jih je zasedla armada na bojišču, v trdnjavah in na vojnih ladjah odposlane poštno pošiljatve, kot zasebna pisma in vojaške poštno dopisnice v avstrijsko-ogrsko monarhijo, kakor tudi od tam na zgoraj označene osebe, so poštne proste. Teža teh pisem ne sme presegati 10 gramov. Dan, od katerega naprej bodo te pošiljatve poštne proste, se bo še-le določil. d) Za vse druge pošiljatve veljajo iste pristojbine, kakor v mirovnem času. Za pisma z označbo vrednosti in za zavoje, ki se dajo na pošto med posameznimi deli armade na bojišču ali v avstro-ogrski monarhiji, ali ki so namenjena v avstro-ogrsko monarhijo, je plačati pristojbino brez ozira na oddaljenost, in sicer: Za pisma z označbo vrednosti 48 vin., za zavoje: do 5 kg 60 vin. in za vsak nadaljni kilogram ali del kilograma 10 vin. Vse poštne pristojbine se morajo takoj, ko se oddajo pošti, plačati. e) Pošiljatve, ki niso proste poštne, morajo biti frankirane. Če niso dovolj ali celo nič frankirane, se sploh ne odpošljejo.

5. N a p i s i (a d r e s e). Napis na pošiljatkah, ki so namenjene na bojišče in ki jih prevažajo vojaška pošta, morajo vsebovati: Na levi strani zgoraj — ime in naslov odpošiljatelja; na desni strani zgoraj označbo — „vojaška pošta“, v sredi ime naslovnika; pri pošiljatkah na poveljništva, čete in zavode njih predpisane označbo, pri pošiljatkah na osebe njih šaržo, ime, o-

značbo čete (poveljništvo, zavod itd.), pri moštvu se označbo pododdelka, in na desni strani spodaj — vojaški ali etapni poštni urad (vsako poveljništvo, vsak vojaški oddelek, vsak zavod, kakor tudi vsaka posamezna oseba armade na bojišču je navezana na določeni vojaški — poštni ali etapni urad ter mora številko, katero nosi, naznaniti onim, od katerih pričakuje poštne pošiljatev.)

Označba vojaškemu oddelku (poveljništvu, zavodu itd.) predpostavljenih višjih poveljstev — kot brigada, divizija, armadni zbor) je prepovedana. Na pošiljatih za one prejemnike, ki so prideleni kakemu višjemu poveljstvu, se sme navesti le samo poslednje.

Na napisih onih pošiljatev, ki so namenjene poveljstvom in osebam na vojnih ladjah in torpedovkah, mora biti napisana na spodnji desni strani — če je naslovnik ukrcan na morju, označba „Pulj, poštni urad 1“, če je pa ukrcan na kakšnem monitorju donavske flotile, označba „Budimpešta, poveljstvo mornariškega detašmaja“.

Napisi na onih poštinih pošiljatih, ki niso namenjene kakemu vojaškemu poštnemu uradu (posadke itd.) kakor za poveljstva itd. vojne mornarice, ki niso vkrcane, morajo imeti označbo kraja (pošte), kamor so namenjene. Pošiljatev z natančnimi ali z nedopustnimi označbami naslova se ne odpošiljajo. Pri vseh pošiljatih k armadi na bojnem polju in vojno mornarico, se mora navesti naslov odpošiljatelja, da se zamorejo pošiljatev, ki jih ni bilo mogoče naslovniku dostaviti, vrniti odpošiljatelju.

6. Vojaška pošta začne poslovati še-le na ukaz armadnega poveljstva, kakor hitro je dopustna vojaška poštna služba. Začetek poslovanja vojaških pošt bo javno naznanjen. Predno pa ne bo naznanjen začetek poslovanja vojaških pošt, ne bodo sprejemali poštne uradi zasebnih pošiljatev, ki so namenjene za vojaštvo na bojišču itd.

7. Če bodo zahtevale okoliščine, se začasno prepove osebam armade na vojnem polju oddajo poštne pošiljatev. Tudi se lahko po potrebi za nedoločeni čas ustavi deloma ali pa tudi popolnoma ves promet vojaških pošt. Če bodo dopuščale okoliščine, bo vojaška pošta prevažala še več drugih predmetov, kakor so sedaj določeni.

Promet na železnicah.

Povodom mobilizacije je razglasilo ravnateljstvo državnih železnic na Dunaju v imenu avstrijskih železniških uprav odredbo, glasom katere se do preklica ustavi, oziroma omeji prevažanje nevojaških oseb po železnici na posebej označenih železniških progah; istotako se ustavi, oziroma omeji promet s prtljago in drugim tovornim blagom po teh železnicah. Kot prvi dan mobilizacije je določen 28. julij. Od tretjega mobilizacijskega dne naprej se ustavi prevažanje oseb po železnici. Ves promet se pa ustavi le na onih železniških progah, ki vodijo proti jugovzhodu monarhije.

Raznoterosti.

Duhovniške spremembe. Prestavljeni so sledeči č. gg. kaplani: Mihael Barbič iz Dobrne v Ljutomer (kot II. kaplan); Mihael Kos iz Ljutomera v Dobrno; Franc Kren iz St. Ilja pri Turjaku k Mariji Snežni na Velki; Anton Veranič od St. Petra pri Radgoni v Šmarje pri Jelšah (kot I. kaplan). Za provizorja sta imenovana kaplana Jožef Krajnc v Zetalah in Anton Pučnik, dosedaj kaplan v Šmarju pri Jelšah, za župnijo Sv. Jurij na Pesnici. Na novo nastavljeni so kot kaplani sledeči lanski novomašniki: Jakob Bohak v Sv. Peter pri Radgoni; Andrej Klobasa v Črešnjevce pri Slov. Bistrici; Janko Slavič v Vojnik; Franc Štiglic v Šmarje pri Jelšah in Jožef Vrečko na Remšnik.

Kanonik dr. Gregorec — zlatomašnik. Dne 29. t. m. se je obhajala v Novicerkvi pri Celju izvanredna svečanost. Mil. g. kanonik Leopold Gregorec, doktor bogoslovja, dekan novocerkovski, duhovni svetovalec, bivši profesor bogoslovja in državni poslanec ter urednik „Slovenskega Gospodarja“ in „Südsteirische Post“, ud okrajnega šolskega sveta celjskega in načelnik krajnega šolskega sveta v Novicerkvi, so obhajali svojo zlato mašo. Duhovniki so jim pri tej priliki podarili krasen zlat kelih. V imenu učiteljstva in učencev jih je z lepimi, primernimi besedami pozdravila nadučiteljeva hčerka Marica Karničnik v imenu Marijine družbe pa Marica Srabočan. Mil. g. kanoniku, ki že 30 let vodi novocerkovsko župnijo, pa ključemo: Bog Vas ohrani, Bog Vas obvari tako čilega in zdravega še mnogo, mnogo let!

Molitve ob času vojske. Po naročilu prevzvišenega lavantinskega knezoškofa dr. Mihaela Naptotnik se bodo ob času vojske opravljale različne pobožnosti in molitve. Duhovniki opravljajo pri vsaki sv. maši zapovedano molitev ob času vojske. Po sv. maši in pri popoldanskih službah božjih se opravljajo molitve ob vojski. V isti namen se bodo obhajale molitvene ure pred Najsvetejšim ter se darovala sv. obhajala.

Darovi za avstr. Rudeči križ. Rudeči križ ima namen, skrbeti za ranjence in jim olajšati bolečine, sploh jim vsestransko pomagati. Za ta namen

bo gotovo vsak rad daroval po svoji moči. Kot darovi se sprejemajo perilo, posebno posteljnina, in denar. Opozarjamo naše čitatelje, da sprejema darove za Rudeči križ: Profesor v p. dr. Anton Jerovšek v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Na ta naslov naj se torej pošiljajo darovi. Oddali se bodo na svoje mesto in ob enem izkazali v naših listih. Pripomnimo pa, da naj bode perilo, ki se daruje, celo in fino oprano, da se lahko takoj porabi za ranjence. Nadejamo se, da se bodo posebno cenj. gospe in gospodične z veseljem poprijele dela za uboge ranjence!

Nadvojvodinja sestra Rudečega križa. Namestnik protektorja Rudečega križa v Avstriji, general kavalerije nadvojvoda Franc Salvator je imenovan za generalnega nadzornika prstovoljne avstr. sanitarne službe. — Nadvojvodinja Marija Terezija je dobila od cesarja dovoljenje, da sme postati sestra avstrijskega Rudečega križa.

Ganljiva navdušenost. V Slivnici pri Mariboru sta se oglasili sestri dveh bratov-vojakov, ena 21 let stara, druga 23 let, za prostovoljno službo pri postrežbi ranjencev. Istotam sta dva dečka, eden 9, drugi 10 let star, prišla k županu s pisмено prošnjo, naj se ju pusti k vojakom, da bosta opravljala, česar vojaki ne utegnejo: snazila, bodeta črevlje, sablje in konje.

Osem bratov na vojsko. Iz Celja se poroča: Veliko zanimanje in začudenje je vzbudil tukaj v ponedeljek, dne 27. julija, nek kmečki voz, okinčan s cveticami, ki se je pripeljal iz neke občine v Savinjski dolini. V Celju so ljudje voz, na katerem je bilo 8 bratov-rezervistov, pozdravljali s posebnim veseljem. Star Savinjecan, kmet Jožef Prinčič, je pripeljal sam svojih 8 sinov, ki so bili vsi poklicani pod zastavo, v vojašnico. Vseh 8 bratov je oženjenih, imajo svoje družine in so samostojni posestniki. Ko je oče starček jemal slovo od svojih osmero sinov, je bridko zajokal. Ko je želel vsem srečen povratek in jim dal svoj očetovski blagoslov, je žalostno odpeljal domov.

Varnost denarnih zavodov. C. kr. Štajersko namestništvo razglasa: Kakor so že mnogokrat pokazale izkušnje, ni izključeno, da bojejo radi položaja, ustvarjenega po izvenpolitičnih razmerah, se tudi sedaj raznašale napačne vesti o varnosti denarnih zavodov v splošnem in zlasti pa hranilnic; to ima za posledico, da se ljudstvo še bolj razburja in burno in nujno zahteva izplačanje svojih vlog. Znano je, da brezvestne osebe, katerim se glede njihove odgovornosti navadno sploh ne more do živga, take situacije izkoriščajo, da na zloben način povzročajo množenje strahu med ljudstvom in tako napeljujejo vodo na svoj mlin. Do kakega vznemirjenja sploh ni povoda; hranilnice so kot denarni zavodi utemeljene na trdni, in popolnoma varni podlagi, ker so podvržene strogemu, po zakonu oskrbljenemu nadzorstvu. Javnost se tedaj v lastnem interesu svari, da se ne ozira na take vznemirjajoče vesti; sploh bi se uvedlo proti dotičnikom, ki bi jih razširjali, kazensko postopanje. Zgokilo bi se pa v mnogih slučajih, da bi stranke s trudom prihranjen ter potem dvignjen denar na lahkomišeln način za vedno izgubile.

Razpuščena društva. C. kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani je ustavilo delovanje več slovenskih liberalnih in socialnodemokratskih društev radi velesrbske prijaznosti, in sicer: socialnodemokratsko „Splošno pravnovarstveno in strokovno društvo“ v Ljubljani in podružnico tega društva v Spodnji Šiški, socialnodemokratsko politično društvo „Bodočnost“ radikalno slovensko dijaško počitniško zvezo „Prosve-ta“, krajevna skupina liberalne „Jugoslovanske železničarsko-uradniške zveze“ in „Zveze jugoslovanskih železničarskih uslužbencev“, liberalno slovensko politično društvo „Skala“ in liberalno slovensko „Narodno-socialno zvezo“.

Vsenemški hujskači po Mariboru neprenehoma širijo lažnjive in vznemirjajoče vesti. Tako se je večeraj govorilo, da so zaprli nekega bogoslovca in odgnali tudi nekega kaplana iz okolice v zapor. Mi smo se danes informirali pri državnem pravdnikstvu, katero nam je pa naznanilo, da o omenjenih aretacijah nič ne ve.

Šklep šolskega leta na ljudskih in meščanskih šolah. Deželni šolski svet je izdal odlok, glasom katerega se pričenejo s 1. avgustom dvamesečne počitnice na vseh onih ljudskih in meščanskih šolah, na katerih se še šolsko leto ni sklenilo.

Slovenski gostilničar umrl. Pri St. Petru niže Maribora je večeraj, dne 30. julija, popoldne, umrl vrli naš pristaš, gostilničar in veleposestnik g. Mihael Muršič. Pogreb bo jutri v soboto, ob 4. uri popoldne pri St. Petru. N. p. v m.!

Zveza slov. prostovoljnih gasilnih društev za Spodnje-Štajersko naznanja s tem, da se za nedeljo, dne 9. avgusta t. l., razpisani občni zbor v Mozirju zaradi nepričakovanih ovir preloži na nedoločeni čas, kar naj tovarniška društva vzamejo na znanje. — Zvezin odbor.

Gospa Caillaux — oproščena. V Parizu se je zgodil grozen škandal. Žena ministra Caillaux je šla in je ustrelila urednika Calmette, ker je napadal v svojem listu „Figaro“ politično delovanje tega ministra. Zadnji teden je bila obravnavana. Pravni zastopnik Chenu je porotnike pozival, naj obsodijo to morilko ter sklenil: „Ne želel bi, da bi na podlagi oprostite otroci umorjenega urednika lahko rekli: Na Francoskem ni več pravičnosti!“ (Vsestran-

sko pritrjevanje pri občinstvu.) Gospa Caillaux je bila vse eno oproščena. Na ulici so bile demonstracije proti tej oprostivti.

Obrtne olajšave. C. kr. namestništvo nam sporoča: Vsled izvanrednega položaja, podanega po mobilizaciji, je razveljavilo namestništvo začasno naredbo z dne 23. junija 1914, dež. zak. št. 57, zadevajočo zapiranje prodajalnic v trgovinskih obrtih in sorodnih opravičnih obratih v mestu Gradec in nje-ga okolici. Zajedno je opozorilo namestništvo vsa politična podoblastva na določbo § 96 h, točka 4, obrtne-ga reda v besedilu zakona z dne 14. januarja 1910, drž. zak. št. 19, glasom katere ne velja določba § 96 d glede najmanjšega časa počitka pomožnih delavcev za dela, ki se morajo, če je sila, nemudoma izvršiti. Namestništvo je naročilo političnim podoblastvom, da vpoštevajo pri tolmačenju tega zakonitega mesta vsled mobilizacije podane izjemne razmere v kolikor mogoče daleč segajoči meri.

Slovenski Straži so darovali: Jakob Dernač, Artiče pri Brežicah, K 1.50; po č. g. Antoniu Pučnik, kaplan, Šmarje pri Jelšah, darovali č. gg. duhovniki šmarske dekanije, zbrani na pastoralni konferenci, v spomin 500letnice ustoličenja, 50 K; na Poštajnerjevi gostiji, Dobnik, Doler, Medved v Ravnah pri Soštanju, nabralisvatje 7.40; podružnica v St. Andražu v Slovgorica 24 K.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali naslednji p. n. dobrotniki in dobrotnice: dr. Fr. Lukman 5 K; župnik Lorenčič 5 K; posojilnica v Konjicah 25 K; župnik Medvedšek 5 K; Blaž Fideršek v Račah (legat) 360 K; nadučitelj Viher S. 5 K; osmošolci mariborske gimnazije od prirjene gledališke igre 370.20 K; župnik Vaclavik 2 K; Pribožič vrečo krompirja in 15 litrov fižole; župnik Volčič 2 vreči krompirja in 25 litrov fižole. — Vsem dobrotnikom in dobrotnicam tisočeri Bog plati za dobrote celega leta!

Novaštitfa. Za Slovensko Stražo se je nabralo na gostiji našega pristaša g. Alberta Savinšek in Micike Repel dne 20. julija 5 K. Živelj svakje!

Neurje.

Od Sv. Križa pri Mariboru se nam poroča: V četrtek, dne 23. t. m., je nastal ob ½2. uri popoldne tukaj strahovit vihar, ki je prišel od juga in trajal kakih 10 minut. Toda v tem kratkem času je napravil grozna opustošenja po gozdih, sadonosnikih, vinogradih in na strehah ter povzročil ogromno škodo. Čez en meter debela drevesa je kar s koreninami izruvalo in podro, tako da imata na primer dva posestnika samo v gozdih vsak nad 2000 kron škode. G. občinski predstojnik Galunder si je s č. g. župnikom, občinskim svetovalecem Ant. Waldhuberjem in cenilim možem Andr. Hauptmanom takoj drugi dan, v petek, povzročeno škodo na licu mesta ogledal, jo dal ceniti in se obrnil z nujno prošnjo na c. kr. okrajno glavarstvo v Mariboru za izposlovanje kake podpore prizadetim. Prosimo tudi naše poslance posređovanja na merodajnih mestih, škoda je velika in pomoč nujno potrebna.

Štajersko

Maribor. V zadnji zaupni seji mariborskega mestnega sveta je bil pomaknjen v 7. plačilni razred ravnatelj tukajšnje mestne klavnice, Al. Kern.

Maribor. Pes poštnega kontrolorja Hauserja je vgriznil nekega železniškega uslužbenca. Psa so v svrhu preiskave spravili v Gradec.

Sv. Lenart v Slov. gor. Dne 29. t. m., ob pol 7. uri zjutraj je zatisnila oči k večnemu počitku gospa Julijana Sarnitz v starosti 68 let. Naj ji sveti večna luč!

Sladka gora. V četrtek, dne 13. avgusta t. l., bo pri nas velik marijanski shod za člane Marijinih družb. Pridite!

Dobruske toplice. Dne 24. julija, ob ½12. uri dopoldne, se je v naših toplicah zgodila velika nesreča. V „Herrenhausu“ stanujoča gospa Marija pl. Čačkovič-Vrhovinski je padla iz drugega nadstropja skozi okno in se tako poškodovala, da je ob ½2. uri popoldne umrla. Bila je popolnoma slepa in se ji je tudi um zmrail. Prejela je še sv. zakramente za umirajoče in bila v soboto prepeljana v Celje, odkoder jo bodo v doglednem času — zdaj zaradi vojne nevarnosti to ni mogoče — prepeljali v svojo domovino v Pečuh. Pri blagoslovljenju uboge ponesrečenke sta bila navzoča le njen mož Milivoj in nje nečak dr. Čačkovič pl. Vrhovinski, primarij v Zagrebu, ter dr. Keppa iz Celja, ki je pa bil le uradno prisoten. Topliška uprava je položila na krsto venec.

Nova Štita pri Gornjem Gradu. Dne 20. julija se je poročil Albert Sovinšek, cerkovnik pri podružnici Sv. Miklavža, z vrlo mladenko Micko Trepel, p. d. Riflovo. Bila je članica Marijine družbe in 14 let cerkvena pevka. Obilo sreče!

Bay-Rum s konjičkom

Iz tovarne Bergmann & Comp., Dečln ob Labi

je in ostane vedno najboljša voda za umivanje glave, za pametno negovanje las, zabranjuje luskavost, zabranjuje preddasno osivelost in izpad las ter krepi lasne korenine. Nebroj priznanj! V steklenicah po K 2— in K 4— se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, parfamerijah in brivnicah.